

Penmail

Jaargang 13, nr. 1 – Januari 2018

Uitgave : Werkgroep Kinderhandschrift

Redactie: Dick Schermer (dick.schermer@upcmail.nl)

Gratis digitaal kwartaalblad met informatie over kinder- en jeugdhandschrift

Doel en doelgroep

Met deze Penmail willen we mensen met belangstelling voor het schrift van kinderen en jeugdigen regelmatig informeren.

We vermoeden dat er bij meerdere groepen behoefte bestaat aan regelmatige informatie op dit gebied: Stichting Schrijfpedagogische Hulpverlening (SPH), Vereniging voor handschriftontwikkeling (VLSM), Nederlandse Orde van Grafologen (NOG), Landelijke Bond van Remedial Teachers (LBRT), Onderwijsadviesdiensten (schrijfspecialisten), schrijftherapeuten.

Afbakening

Penmail zal zich vooral richten op deze terreinen: Schrijfonderwijs, schrijfmethoden, schrijfmateriaal, schriftontwikkeling, schrijftests, verband tussen handschrift en persoonlijkheid, ofwel pedagogische schriftkunde. Informatie op het gebied van krabbels, tekeningen en kalligrafie valt in principe buiten onze doelstelling.

0-0-0-0-0

Met deze eerste Penmail van jaargang 13 hopen wij onze leesgierigen weer te verrassen. Bijdragen voor onze nieuwsbrief zijn en blijven altijd van harte welkom.

Een in alle opzichten energiek en succesvol 2018 gewenst!

Newsletter over Symposium Schreibmotorik Institut

De Newsletter van december 2017 bevat enkele interessante bijdragen naar aanleiding van het tweede internationale symposium over “Handwriting skills”, dat in november in Darmstadt is gehouden:

- Handwriting remains – even in the digital age. However...
- Some terms explained: writing motor skills and graphomotor skills
- The training of writing motor skills helps: research results of the Schreibmotorik Institut in Didaktik Deutsch, Dr. Johanna Barbara Sattler (zal vertaald verschijnen in bundel 76 “Over kinderhandschrift ... gesproken”)

Alle voordrachten van het symposium zijn hier te vinden:

Conference Transcript 2nd International Symposium on Handwriting Skills 2017 (PDF)

Wetenswaardige artikelen

Het Platform Handschriftontwikkeling gaat op de “Internationale Dag van het Handschrift” (23.01) naar Den Haag! Dan wordt de Onderwijscommissie van de Tweede Kamer een petitie aangeboden met als motto “Schrijven moet blijven!”. In dat kader worden een Promo en drie artikelen aangeboden:

- Cursive – The Process, Not the Product, van Carol Fraser Hagen, 2015*
<http://www.thelearningleaf.com/3719/cursive-the-process-not-the-product/>
- Handschriftonderwijs upgraden en professionaliseren, Drs. Sabine van Everdingen, 2017 (Katholieke Pabo Zwolle, Veerkracht, jg. 14, nr. 1, 2017, p. 25-29)
- Unsere Kinder verdimmen, weil sie keine Handschrift mehr können, Alexander Meyer, 2017*
http://www.focus.de/familie/lehrerin-warnt-vor-schlimmen-folgen-schreibschrift-aus-lehrplan-verbannt-schueler-verdimmen_id_7853630.html

* Deze artikelen staan vertaald in bundel 75 van “Over kinderhandschrift ... gesproken”.

Schrijven met de hand als cultureel erfgoed

Hetzelfde Platform Handschriftontwikkeling wil “Schrijven met de hand” laten erkennen als cultureel erfgoed door het Kenniscentrum Immaterieel Erfgoed Nederland (KIEN). Daartoe dient er een ‘cultureel’ onderbouwd verzoek te worden ingediend. Via deze Penmail vraagt het Platform welke instantie (met draagvlak) bereid is dit verzoek mede in te dienen. Wij zien reacties graag tegemoet op dit adres: dick.schermer@upcmail.nl.

Drie nieuwe bundels “Over kinderhandschrift ... gesproken”

Rond de jaarwisseling zijn bundel 73, 74 en 75 in de bekende reeks verschenen. De artikelen (niet hun inhoud) van alle bundels staan op www.handschriftontwikkeling.nl, evenals een overzicht met zoek- en trefwoorden. Hier van elk één opmerkelijk artikel:

- Bundel 73: Draagt leren schrijven (handschrift) bij aan taalvaardigheidsontwikkeling? Marjoke Bakker & José van der Hoeven, 2017 (5 blz.)
- Bundel 74: Pen versus keyboard: Wat weten we over hoe je leert schrijven? Sydney Johnson, 2017 (3 blz.)
- Bundel 75: 10 Redenen om met de hand te schrijven, Schreibmotorik Institut, 2014 (2 blz.)
Nieuwsgierig? Vraag gerust een digitaal exemplaar bij de Penmailredactie aan.

Een schoonschriftelijk jaar gewenst!

DS/02.01.18